

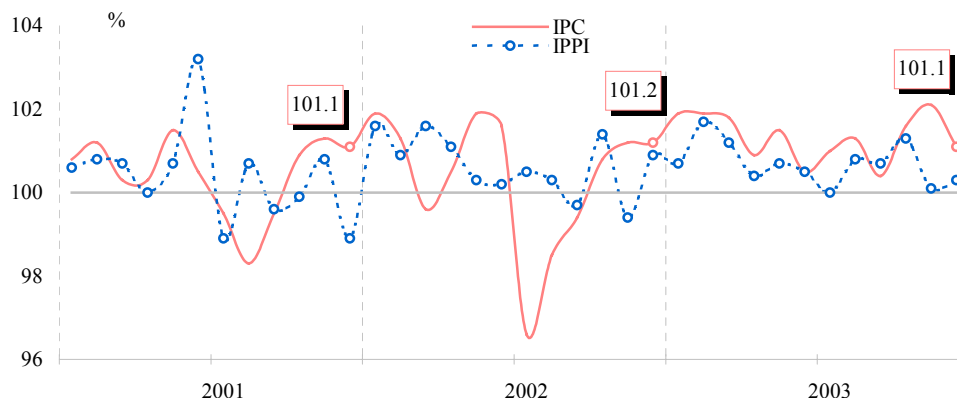
Sinteza monetară nr. 11* 2003

Noiembrie

Nivelul inflației

Rata inflației în luna noiembrie 2003 a constituit 1.1 la sută (graficul nr. 1). Prețurile la produsele alimentare s-au majorat cu 1.8 la sută, la mărfurile nealimentare – cu 1.0 la sută, la serviciile prestate populației – s-au redus cu 0.4 la sută.

Graficul nr. 1. Evoluția lunară a indicelui prețurilor de consum (IPC) și a prețurilor producătorilor industriali (IPPI)

Creșteri mai mari de prețuri în comparație cu luna octombrie au fost înregistrate la **produsele alimentare**: la ouă – cu 26.5 la sută, lapte și produse lactate – cu 4.3 la sută, pâine – cu 4.0 la sută, făină de grâu – cu 2.2 la sută și la legume – cu 1.6 la sută.

La majoritatea **mărfurilor nealimentare** prețurile s-au modificat nesemnificativ, cu excepția majorării prețurilor la încălțăminte cu 2.2 la sută, confecții – cu 1.6 la sută. În grupul **serviciilor prestate populației** s-a consemnat creșterea tarifelor la serviciile medicale – cu 2.0 la sută.

În același timp, s-au înregistrat reduceri de prețuri: la pește proaspăt – cu 3.2 la sută, zahăr – cu 1.4 la sută.

De la începutul anului 2003 creșterea prețurilor a constituit 14.9 la sută, inclusiv la produsele alimentare – 19.0 la sută, la mărfurile nealimentare – 10.4 la sută și la servicii – 12.5 la sută.

Contribuția elementelor de formare a indicelui prețurilor de consum este prezentată în tabelul nr. 1.

Tabelul nr. 1. Contribuția componentelor, %

	Octombrie 2003		Noiembrie 2003	
	contribuția	contribuția / IPC	contribuția	contribuția / IPC
IPC	2.10	100.0%	1.10	100.0%
<i>Produse alimentare</i>	1.20	57.1	0.90	81.8
<i>Mărfuri nealimentare</i>	0.42	20.0	0.30	27.3
<i>Servicii cu plată</i>	0.48	22.9	-0.10	-9.1

Sursa: DSS și BNM

În luna noiembrie 2003 **inflația cumulativă** pentru 12 luni a constituit 17.0 la sută.

Prețurile producției industriale în luna noiembrie s-au majorat cu 0.3 la sută față de luna precedentă (graficul nr. 1). De la începutul anului curent creșterea prețurilor industriale a fost de 8.2 la sută.

Instrumentele politicii monetare

Ratele dobânzilor

În baza dinamicii indicelui prețurilor de consum, indicatorilor monetari și macroeconomici, Consiliul de Administrație al BNM a aprobat la 30.10.2003 ratele dobânzilor la instrumentele monetare ale BNM:

- ✓ **rata de bază** aplicată pentru operațiunile REPO de cumpărare pe termen de două luni a hârtiilor de valoare de stat (HVS), efectuate în cadrul operațiunilor de piață deschisă ale BNM – 13.0 la sută anual;
- ✓ rata dobânzii la facilitatea de lombard – 16.0 la sută anual;
- ✓ rata dobânzii la creditele “overnight” – 17.0 la sută anual;
- ✓ rata dobânzii la depozitele “overnight” acceptate de BNM de la băncile comerciale – 3.0 la sută anual.

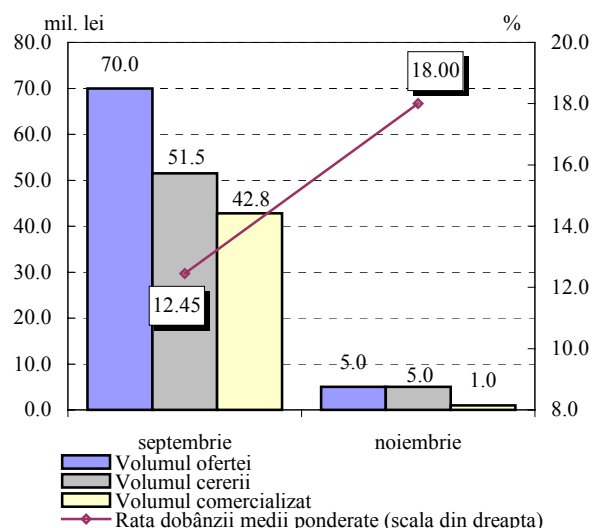
Rata dobânzii la creditele acordate pe termen lung (mai mare de 5 ani) a fost menținută la nivelul de 11.0 la sută anual.

Ratele dobânzilor la instrumentele monetare ale BNM au intrat în vigoare la 7.11.2003.

Operațiunile de piață deschisă

În luna noiembrie a fost desfășurată o licitație REPO de vânzare a HVS din portofoliul BNM. Volumul ofertei a constituit 5.0 mil. lei. Cererea de HVS din partea băncilor comerciale, de asemenea, a înregistrat 5.0 mil. lei. Corespunzător, volumul vânzărilor a însumat 1.0 mil. lei. Rata medie ponderată lunară a dobânzii la tranzacțiile REPO a constituit 18.00 la sută. Scadența medie ponderată a tranzacțiilor REPO a fost de 21 zile.

Graficul nr. 2 . **Dinamica indicatorilor pieței deschise**

Facilitatea de lombard

În scopul menținerii nivelului lichidității din sistemul bancar în luna noiembrie BNM a oferit 6 facilități de lombard la care au recurs 3 bănci, beneficiind de suma de 26.8 mil. lei. Scadența facilităților de lombard a fost cuprinsă între 3 și 5 zile. Facilitățile de lombard s-au acordat la rate de 14.0 și 16.0 la sută anual.

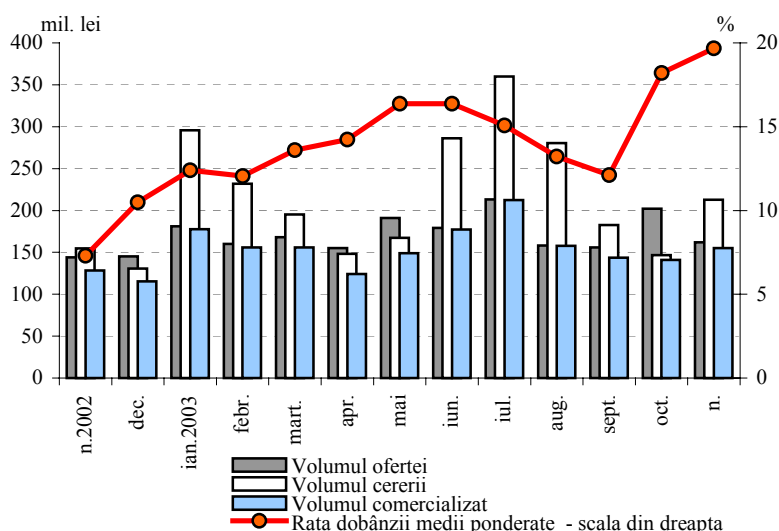
Creditele overnight

În luna noiembrie BNM a acordat 34 credite overnight în sumă totală de 75.4 mil. lei, de care au beneficiat 6 bănci, ratele dobânzii fiind de 16.5 și 17.0 la sută anual.

Pietele financiare

Pe parcursul lunii gestionare pe piața primară a titlurilor de stat au fost lansate 20 emisiuni de HVS, reprezentând bonuri de trezorerie cu scadențele de 91, 182, 273 și

Graficul nr. 3. Totalurile licitațiilor de comercializare a HVS pe piața primară

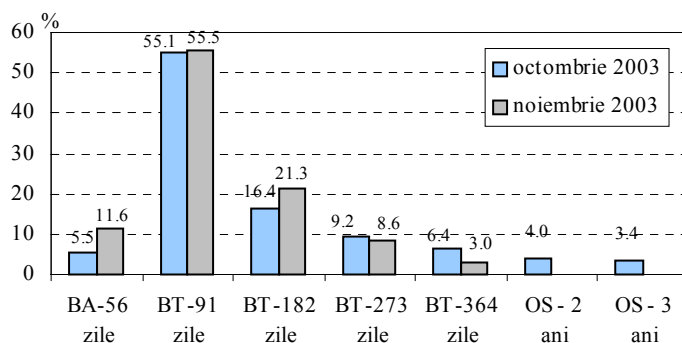
364 zile și bonuri de acoperire a decalajului de casă cu scadența de 56 zile.

Volumul total al ofertei a constituit 162.0 mil. lei, fiind cu 40.0 mil. lei (19.8 la sută) inferior nivelului din luna octombrie. Volumul solicitat de băncile comerciale s-a majorat cu 66.0 mil. lei (45.0 la sută), însumând 212.7 mil. lei. La licitații au fost plasate HVS în volum de 155.0 mil. lei, cu 14.1 mil. lei (10.0 la sută) mai mult față de luna precedentă (graficul nr. 3).

Din volumul total al HVS comercializate 117.4 mil. lei (75.7 la sută) au fost procurate de băncile comerciale. Procurările de HVS din contul investitorilor au însumat 37.6 mil. lei, fiind în reducere cu 8.5 mil. lei față de luna octombrie 2003.

Analiza pe scadențe a structurii HVS comercializate pe piața primară relevă o serie de modificări, determinate de lipsa plasamentelor pe termen mai mare de 1 an. Pe de o parte, cota sumară a titlurilor cu scadența de 56, 91 și 182 zile s-a majorat cu 11.4 puncte procentuale, constituind 88.4 la sută, pe de altă parte,

Graficul nr. 4. Structura HVS comercializate pe piața primară

ponderea cumulată a titlurilor cu scadențele de 273 și 364 zile s-a micșorat cu 4.0 puncte procentuale, până la nivelul de 11.6 la sută din volumul total de HVS comercializate (graficul nr. 4). Aceste schimbări au generat reducerea scadenței medii a titlurilor cu termenul până la 1 an cu 11 zile, până la 127 zile.

În luna noiembrie **rata medie nominală a dobânzii** la titlurile de stat cu scadența până la 1 an plasate pe piața primară a continuat evoluția ascendentă, înregistrând o creștere cu 1.46 puncte procentuale până la nivelul de 19.67 la sută anual. În structura pe scadențe ratele dobânzilor la toate titlurile au fost în creștere, cea mai mare (3.58 puncte procentuale) fiind consemnată la HVS pe termen de 364 zile (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2. Rata nominală medie ponderată a dobânzii la HVS în profilul scadențelor

	BA 56 zile	BT 91 zile	BT 182 zile	BT 273 zile	BT 364 zile
Octombrie 2003	11.48	18.23	19.29	20.01	19.25
Noiembrie 2003	11.97	20.13	21.55	22.36	22.83

Răscumpărările HVS cu scadența în luna noiembrie au înregistrat 139.2 mil. lei la valoarea nominală. La finele lunii volumul titlurilor de stat în circulație (plasate la licitațiile pe piața primară) a însumat 746.1 mil. lei la prețul de vânzare-cumpărare, fiind cu 69.4 mil. lei în creștere față de nivelul înregistrat la 31 decembrie 2002.

La data de 30 noiembrie 2003 în **Sistemul de înscrieri în conturi (SIC)** au fost înregistrate HVS în volum total de 3018.6 mil. lei la valoarea nominală, inclusiv HVS emise prin intermediul licitațiilor pe piața primară în volum de 808.0 mil. lei.

Activitatea băncilor comerciale pe piața monetară

Volumul total al operațiunilor pe **pieța secundară a titlurilor de stat** în luna noiembrie s-a redus semnificativ față de perioada anterioară atingând valoarea de 27.2 mil. lei (tabelul nr. 3). Preferințele participanților pieței secundare au fost îndreptate spre HVS cu scadențe între 28 și 91 zile, a căror pondere în volumul total a constituit 78.11 la sută.

Tranzacțiile REPO cu HVS efectuate de bănci în luna noiembrie au însumat 7.7 mil. lei (volum superior cu 3.4 mil. lei celui din luna precedentă), rata REPO medie ponderată constituind 17.56 la sută.

Volumul tranzacțiilor pe **pieța creditelor interbancare în lei** în perioada analizată s-a majorat cu 11.5 mil. lei (2.8 la sută) și s-a cifrat la 417.5 mil. lei, din care 92.9 la sută au constituit creditele overnight (cu o rata medie a dobânzii de 16.06 la sută).

Tabelul nr. 3. Operațiunile efectuate de bănci pe piața monetară

Perioada	Piața secundară a HVS (vânzări-cumpărări)			REPO cu HVS			Credite interbancare			Volumul total 4+7+10 (mil. lei)
	Termenul mediu ponderat (zile)	Rata medie nominală (%)	Volumul (mil. lei)	Termenul mediu ponderat (zile)	Rata medie nominală (%)	Volumul (mil. lei)	Termenul mediu ponderat (zile)	Rata medie nominală (%)	Volumul (mil. lei)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Septembrie	70	9.77	79.3	-	-	-	3	11.55	508.1	587.4
Octombrie	96	12.11	160.7	30	17.00	4.3	5	15.82	406.0	570.4
Noiembrie	58	18.01	27.2	16	17.56	7.7	6	16.09	417.5	452.4

Piata creditelor și a depozitelor

Soldul creditelor în economie* s-a majorat cu 150.3 mil. lei (2.6 la sută) pe parcursul lunii, constituind 5920.0 mil. lei la 30 noiembrie 2003. Această evoluție s-a datorat, în special, creșterii soldului creditelor *în valută străină* (exprimate în MDL) cu 149.9 mil. lei (6.4 la sută). Soldul creditelor *în lei* a rămas relativ constant în totalul creditelor bancare, crescând cu 0.4 mil. lei (0.01 la sută). În componența acestuia s-a majorat soldul creditelor acordate întreprinderilor de stat și persoanelor fizice cu 12.0 mil. lei (3.2 la sută) și cu 7.0 mil. lei (1.5 la sută) respectiv, în timp ce soldul creditelor acordate întreprinderilor private s-a micșorat cu 18.6 mil. lei (0.7 la sută).

Tabelul nr. 4. Dinamica creditelor acordate de băncile comerciale (mil. lei)

Perioada	Sold la sfârșitul perioadei			Credite acordate				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	dobânda, %	volumul	dobânda, %
Decembrie 2002	4165.7	2422.2	1743.5	597.4	414.1	19.29	183.3	11.90
Ianuarie 2003	4166.6	2395.1	1771.5	312.6	199.8	21.23	112.8	12.09
Februarie	4393.3	2610.5	1782.8	626.9	473.2	18.33	153.7	11.65
Martie	4675.2	2791.6	1883.6	657.9	417.6	19.50	240.3	11.00
Aprilie	4769.3	2848.2	1921.1	681.6	446.6	19.09	235.0	11.39
Mai	4813.3	2908.3	1905.0	527.9	322.7	19.02	205.2	10.72
Iunie	4878.9	2933.6	1945.3	589.1	324.8	19.57	264.3	10.81
Iulie	4980.4	2990.2	1990.2	712.6	409.6	19.08	303.0	10.87
August	5147.1	3027.8	2119.3	716.9	393.9	19.29	323.0	10.55
Septembrie	5615.5	3385.5	2230.0	1134.1	673.6	18.66	460.5	10.23
Octombrie	5769.7	3417.6	2352.1	688.1	376.6	18.86	311.5	10.64
Noiembrie	5920.0	3418.0	2502.0	670.5	309.5	19.78	361.0	10.65

Majorarea **soldului creditelor în valută străină** s-a produs în urma creșterii soldului creditelor acordate întreprinderilor private cu 154.6 mil. lei (6.7 la sută), atunci când soldul creditelor acordate întreprinderilor de stat a scăzut cu 4.7 mil. lei (9.7 la sută). Soldul creditelor acordate în valută străină reprezintă echivalentul a 188.3 mil. USD, fiind în creștere cu 13.1 mil. USD (7.5 la sută) față de luna octombrie 2003.

Volumul creditelor acordate în MDL în noiembrie curent a constituit 309.5 mil. lei, fiind în reducere cu 67.1 mil. lei (17.8 la sută) față de volumul înregistrat în luna octombrie – 376.6 mil. lei.

Cota-parte a creditelor acordate persoanelor juridice a constituit 92.5 la sută din volumul total al creditelor acordate în moneda națională.

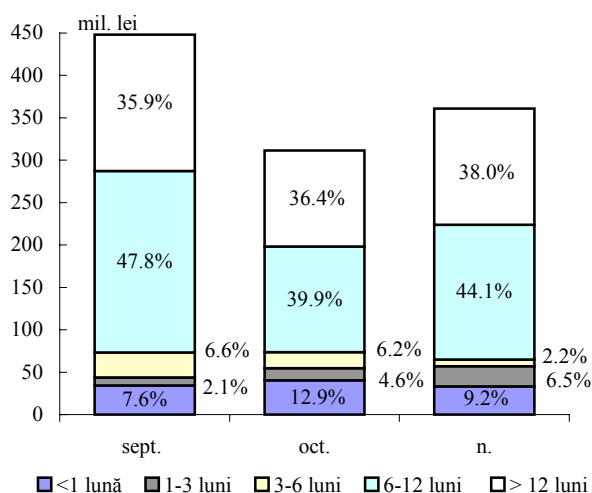
* conform metodologiei FMI, din total credite în economie (inclusiv dobânda calculată la credite) sunt excluse creditele interbancare și creditele acordate guvernului.

Cele mai solicitate de către persoanele juridice au fost creditele pe termen de la 6 până la 12 luni, fiind acordate cu o rată medie de 19.60 la sută în volum de 119.2 mil. lei. Ponderea acestora a constituit 41.6 la sută, micșorându-se cu 2.6 puncte procentuale. În același timp, o creștere semnificativă (cu 10.9 puncte procentuale) a înregistrat ponderea creditelor de peste 12 luni, constituind 36.4 la sută (graficul nr. 5).

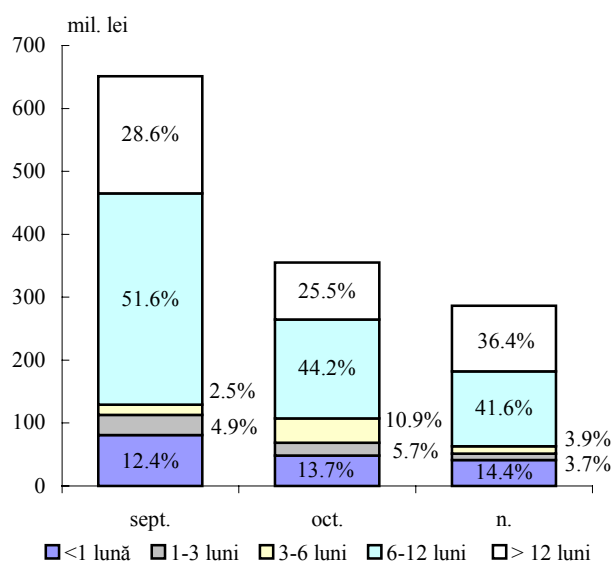
În luna noiembrie *rata medie a dobânzii la creditele* în moneda națională acordate persoanelor juridice a crescut cu 0.91 puncte procentuale, constituind 19.65 la sută, iar rata medie a creditelor acordate persoanelor fizice - cu 0.57 puncte procentuale, constituind 21.34 la sută.

Volumul creditelor în valută străină acordate persoanelor juridice a constituit 361.0 mil. lei (26.9 mil. USD, fiind cu 3.5 mil. USD superior celui din luna octombrie 2003).

Graficul nr. 6. Structura creditelor în valută străină acordate de băncile comerciale persoanelor juridice

Graficul nr. 5. Structura creditelor în MDL acordate de băncile comerciale persoanelor juridice

În structura creditelor acordate în valută străină persoanelor juridice cota-parte maximală (44.1 la sută) în continuare o dețin creditele pe termen de la 6 până la 12 luni (acordate cu o rată medie a dobânzii de 10.02 la sută), a căror pondere a crescut cu 4.2 puncte procentuale. În același timp, a scăzut cu 4.0 și cu 3.7 puncte procentuale ponderea creditelor pe termen de la 3 până la 6 luni și a celor pe termen de până la o lună, constituind 2.2 la sută și 9.2 la sută, respectiv, din totalul creditelor în valută străină (graficul nr. 6).

Rata medie a dobânzii la creditele în valută străină acordate persoanelor juridice a crescut cu 0.01 puncte procentuale, constituind 10.65 la sută.

În perioada de referință **soldul depozitelor*** în sistemul bancar a însumat 5369.8 mil. lei, majorându-se cu 55.0 mil. lei (1.0 la sută) față de luna octombrie 2003. Creșterea acestuia a fost generată de sporirea soldului depozitelor atrase în moneda națională cu 80.9 mil. lei (3.2 la sută), în timp ce soldul depozitelor în valută străină s-a micșorat cu 25.9 mil. lei (0.9 la sută). Ponderea depozitelor la vedere în structura soldului total al depozitelor a fost de 41.4 la sută, suma acestora (2224.8 mil. lei) micșorându-se cu 25.6 mil. lei față de luna precedentă, inclusiv cele în valută străină – cu 33.9 mil. lei.

Tabelul nr. 5. Dinamica depozitelor la termen în băncile comerciale (mil. lei)

Perioada	Sold la sfârșitul perioadei			Depozite la termen				
	total	în MDL	în valută străină	total	în MDL		în valută străină	
					volumul	dobânda, %	volumul	dobânda, %
Decembrie 2002	2478.7	1172.1	1306.6	347.3	143.5	12.64	203.8	3.35
Ianuarie 2003	2603.3	1213.4	1389.9	317.7	131.5	12.57	186.2	3.34
Februarie	2675.1	1215.3	1459.8	306.7	133.6	12.21	173.1	3.02
Martie	2756.0	1211.9	1544.1	324.5	117.7	12.15	206.8	2.73
Aprilie	2809.5	1222.8	1586.7	336.5	137.7	11.63	198.8	3.25
Mai	2868.4	1249.3	1619.1	378.7	117.0	11.89	261.7	2.68
Iunie	2934.8	1280.1	1654.7	392.1	172.3	12.06	219.8	2.87
Iulie	3023.3	1346.4	1676.9	458.1	162.8	12.18	295.3	2.73
August	3052.4	1331.2	1721.2	439.1	134.0	12.34	305.1	2.71
Septembrie	3072.0	1330.4	1741.6	469.4	183.6	12.18	285.8	3.04
Octombrie	3064.4	1327.9	1736.5	425.4	165.6	13.20	259.8	3.35
Noiembrie	3145.0	1400.5	1744.5	402.9	170.4	14.00	232.5	3.70

Soldul depozitelor la termen s-a majorat cu 80.6 mil. lei, constituind 3145.0 mil. lei.

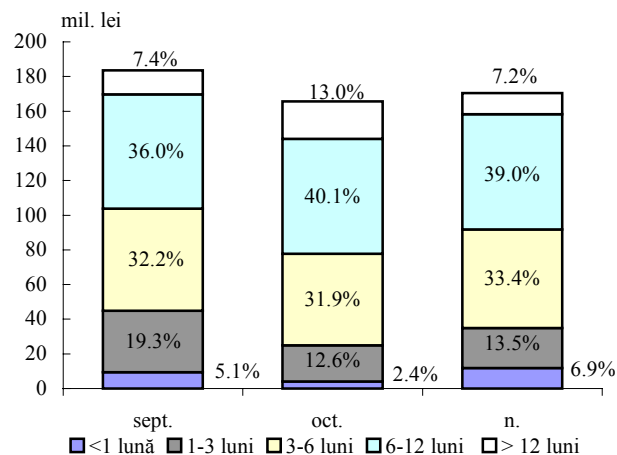
Soldul depozitelor la termen în MDL a constituit 1400.5 mil. lei, majorându-se cu 72.6 mil. lei (5.5 la sută) față de perioada precedentă.

Volumul depozitelor la termen în MDL atrase în luna noiembrie a constituit 170.4 mil. lei, fiind cu 4.8 mil. lei superior celui din luna octombrie 2003.

* conform metodologiei FMI, din total depozite în sistemul bancar sunt excluse mijloacele băncilor comerciale și ale altor instituții financiare; conturile bugetului de stat; mijloacele extrabugetare; depozitele persoanelor fizice și juridice nerezidente.

În structura depozitelor atrase în MDL ponderea maximală a fost deținută, ca și în luna octombrie, de depozitele pe termen de la 6 până la 12 luni (39.0 la sută), fiind cu 1.1 puncte procentuale inferioară nivelului consemnat în luna precedentă. De menționat și scăderea esențială a ponderii depunerilor pe termen de peste 12 luni până la nivelul de 7.2 la sută din totalul depozitelor în moneda națională (graficul nr. 7).

Graficul nr. 7. Structura depozitelor la termen în MDL atrase de băncile comerciale

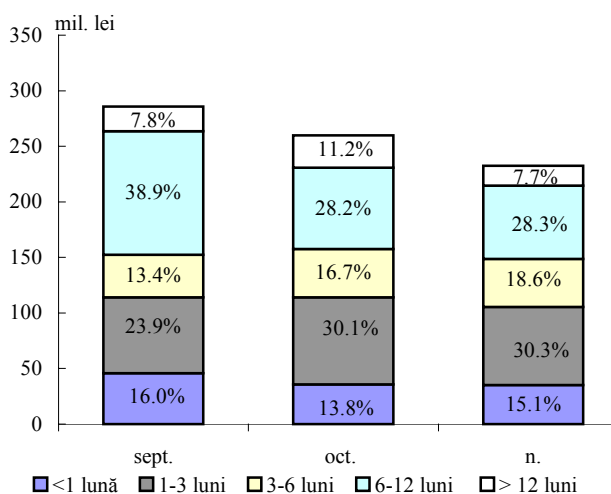

În luna noiembrie *rata medie a dobânzii la depozitele la termen în MDL* s-a majorat cu 0.80 puncte procentuale față de nivelul lunii precedente, constituind 14.0 la sută (11.69 la sută pentru persoane juridice și 15.07 la sută pentru persoane fizice față de 11.36 la sută și 14.01 la sută, respectiv, în luna octombrie 2003).

Soldul depozitelor la termen în valută străină s-a majorat cu 8.0 mil. lei (0.5 la sută), alcătuind 1744.5 mil. lei. Acestui spor a contribuit creșterea soldului depunerilor persoanelor juridice cu 18.4 mil. lei (8.5 la sută).

În perioada gestionară *volumul depozitelor la termen în valută străină* a constituit 232.5 mil. lei, micșorându-se cu 27.3 mil. lei (10.5 la sută) din contul reducerii depunerilor persoanelor fizice cu 35.2 mil. lei (16.5 la sută), în timp ce volumul depozitelor persoanelor juridice s-a majorat cu 7.9 mil. lei (17.1 la sută).

Graficul nr. 8. Structura depozitelor la termen în valută străină atrase de băncile comerciale

Ponderea cea mai mare (30.3 la sută) a revenit depozitelor pe termen de la 1 până la 3 luni, fiind atrase cu o dobândă medie de 2.82 la sută. De menționat scăderea cu 3.5 puncte procentuale a ponderii depunerilor pe termen de peste 12 luni, care a constituit 7.7 la sută (graficul nr. 8).

În perioada de referință *rata medie a dobânzii la depozitele în valută străină* s-a majorat cu 0.35 puncte procentuale, constituind 3.70 la sută (pentru persoanele fizice aceasta a crescut cu 0.73 puncte procentuale - până la 4.33 la sută, iar pentru persoanele juridice rata medie a dobânzii a scăzut cu 0.54 puncte procentuale, alcătuind 1.67 la sută).

Masa monetară

Masa monetară (M3) pe parcursul lunii noiembrie 2003 s-a redus cu 53.7 mil. lei, sau cu 0.7 la sută, iar agregatul monetar M2 (masa monetară în lei) cu 27.8 mil. lei, sau cu 0.5 la sută.

Reducerea indicatorului (M3) a fost determinată de micșorarea volumului numerarului în circulație cu 108.8 mil. lei (3.9 la sută). Totodată, soldul depozitelor totale a consemnat o creștere cu 55.1 mil. lei (1.0 la sută). Ca și în luna precedentă, creșterea soldului total al depozitelor a fost rezultatul evoluțiilor opuse ale componentelor sale: depozitele în moneda națională s-au majorat cu 80.9 mil. lei (3.2 la sută), iar cele în valută străină s-au redus cu 25.9 mil. lei (0.9 la sută). Exprimate în USD, ultimele s-au majorat cu 0.2 mil. USD. Ponderea depozitelor în valută străină în volumul total al masei monetare s-a micșorat de la 34.5 la sută în luna octombrie până la 34.3 la sută în luna noiembrie 2003.

Schimbările în structura masei monetare sunt reflectate în tabelul nr.6.

Tabelul nr. 6. Evoluția structurii masei monetare la sfârșitul perioadei

Componentele masei monetare	Dec.2002	Pond. %	Oct. 2003	Creșt. %	Pond. %	N. 2003	Creșt. %	Pond. %
MASA MONETARĂ	6511.5	100	8084.8	-1.4	100	8031.1	-0.7	100
BANI IN CIRCULAȚIE	2288.5	35.2	2769.1	-4.8	34.3	2660.4	-3.9	33.2
DEPOZITE LA VEDERE	1056.9	16.2	1195.6	4.3	14.8	1203.9	0.7	15.0
- ale persoanelor juridice	869.6	13.3	993.5	3.1	12.3	995.6	0.2	12.4
- ale persoanelor fizice	187.3	2.9	202.1	10.6	2.5	208.3	3.1	2.6
DEPOZITE LA TERMEN (inclusiv pe termen lung)	1172.1	18.0	1327.9	-0.2	16.4	1400.5	5.5	17.4
- ale persoanelor juridice	249.5	3.8	235.2	10.0	2.9	260.5	10.8	3.2
- ale persoanelor fizice	922.6	14.2	1092.7	-2.1	13.5	1140.0	4.3	14.2
DEPOZITE IN VALUTĂ STRĂINĂ	1993.6	30.6	2791.3	-0.8	34.5	2765.4	-0.9	34.4
- ale persoanelor juridice	716.6	11.0	947.8	-9.4	11.7	915.2	-3.4	11.4
- ale persoanelor fizice	1277.0	19.6	1843.5	4.3	22.8	1850.2	0.4	23.0
INSTRUMENTELE PIETEI MONETARE	0.3		0.9			0.9		

Activele externe nete (convertibile) ale sistemului bancar s-au micșorat cu 3.4 mil. USD, totalizând 189.8 mil. USD. În structura acestora volumul activelor externe nete ale BNM s-a majorat cu 5.4 mil. USD, iar volumul activelor externe nete ale băncilor comerciale s-a redus cu 8.8 mil. USD.

Activele interne nete ale sistemului bancar s-au majorat cu 34.3 mil. lei (0.6 la sută). În luna noiembrie cererile de plăți față de Guvern ale sistemului bancar s-au redus cu 59.1 mil. lei, inclusiv cererile față de Guvern ale BNM – cu 67.9 mil. lei. Micșorarea cererilor față de Guvern ale BNM a fost determinată de majorarea depozitului valutar al Guvernului cu 51.1 mil. lei, ca urmare a procurării valutei străine, de depășirea încasărilor Guvernului asupra cheltuielilor cu 17.1 mil. lei și de încasările în conturile extrabugetare în volum de 0.7 mil. lei.

Totodată, au fost utilizate mijloace din bugetul asigurărilor sociale de stat în volum de 1.0 mil. lei, ceea ce a determinat majorarea cererii față de Guvern.

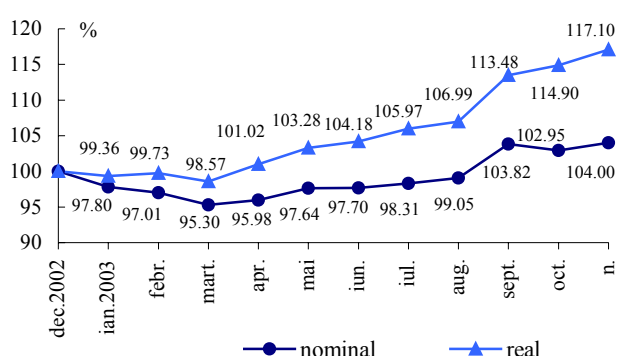
De menționat că, pe parcursul perioadei de referință au fost reperfectate creditele acordate anterior Ministerului Finanțelor de către BNM în sumă de 740.5 mil. lei.

În luna noiembrie cererile de plăți ale BNM față de băncile comerciale s-au micșorat cu 3.1 mil. lei, ca urmare a rambursării de credite acordate pentru CCL în sumă de 0.4 mil. lei, a achitării nete a creditelor overnight în volum de 2.3 mil. lei (acordate – 75.4 mil. lei, achitate – 77.7 mil. lei) și a vânzării de HVS prin operațiuni REPO în sumă de 1.0 mil. lei. Concomitent, a avut loc calcularea dobânzii la creditele acordate pentru CCL în sumă de 0.6 mil. lei.

Piața valutară

În luna noiembrie **cursul oficial de schimb** al leului moldovenesc față de dolarul SUA s-a apreciat de la 13.4257 MDL la începutul lunii până la 13.2910 MDL la finele lunii.

Graficul nr. 9. Evoluția lunară a cursului de schimb nominal și real (dec.2002 =100) *

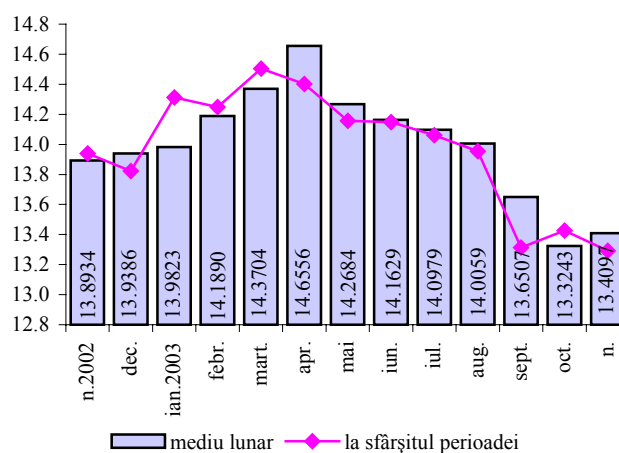
De la începutul anului 2003 leul moldovenesc a marcat o apreciere atât în termeni nominali cu 4.0 la sută, cât și în termeni reali cu 17.1 la sută (graficul nr. 9)*. Cursul oficial de schimb mediu lunar al leului moldovenesc față de dolarul SUA în luna gestionară comparativ cu luna precedentă s-a depreciat de la 13.3243 lei până la 13.4097 lei (graficul nr. 10).

Volumul total de dolari SUA tranzacționați în luna de referință pe piața interbancară de către bănci a constituit 52.8 mil. USD, micșorându-se față de luna octombrie cu 43.4 mil. USD. În luna noiembrie rulajul Băncii Naționale a Moldovei pe piața interbancară a constituit 5.7 mil. USD.

Cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc față de rubla rusească s-a depreciat de la 0.4420 lei în luna octombrie până la 0.4499 lei pentru 1 rublă rusească în luna noiembrie 2003. La începutul lunii cursul oficial al leului moldovenesc față de rubla rusească constituia 0.4494 lei, iar la sfârșitul acesteia – 0.4469 lei pentru 1 rublă rusească.

Casele de schimb valutar și punctele de schimb valutar ale băncilor comerciale în luna noiembrie curent au cumpărat: 39.4 mil. USD; 12.9 mil. euro; 13.2 mil. ruble rusești; 4531.9 mil.

Graficul nr. 10. Cursul de schimb MDL/USD

* cotare indirectă (USD/MDL)

lei românești; 2.3 mil. hrivne ucrainene și au vândut: 15.6 mil. USD; 6.1 mil. euro; 10.0 mil. ruble rusești; 4149.3 mil. lei românești; 1.9 mil. hrivne ucrainene.

Stocul *datoriei publice directe și garantate de stat* la situația din 30.11.2003 a constituit 990.75 mil. USD, inclusiv creditele acordate de FMI (tabelul nr. 7).

Tabelul nr. 7. Datoria externă (mil. USD)

	Sold la 31.10.2003	Noiembrie				Sold la 30.11.2003
		intrări	rambursări	arierate de dobândă	diferența de curs	
Datoria publică	909.49	2.62	1.36	0.39	1.48	912.62
Datoria publică garantată	77.76	0.00	0.04	0.00	0.41	78.13
Total datorie externă	987.25	2.62	1.40	0.39	1.89	990.75

Pe parcursul lunii noiembrie *stocul datoriei externe* s-a majorat cu 3.5 mil. USD. La modificarea stocului datoriei externe au contribuit tragerile în mărime de 2.62 mil. USD, rambursările în volum de 1.40 mil. USD, arieratele de dobândă de 0.39 mil. USD, precum și majorarea diferenței de curs în mărime de 1.89 mil. USD, determinată de deprecierea cursului de schimb al dolarului SUA față de alte valute.

În luna noiembrie s-au acumulat arierate noi în volum de 3.97 mil. USD pentru datoria externă achitată de Ministerul Finanțelor.

La 30.11.2003 stocul total al arieratelor (inclusiv acumulate în anii precedenți) a însumat 67.71 mil. USD.

Stocul datoriei private negarantate de stat (inclusiv arieratele de dobândă) a constituit 394.8 mil. USD la 30 noiembrie 2003 (sursa: DMFAS 5.2.).